

Өртөө 3 коп

хусаазын тургузар хөрөк.
Хожкарларын база үргүдү
солуп турары чүгүл.
Хойну тарг болзаарын че-
дикчиник эртүрүтү талла-
биле уул харысаала ажал-
гайларын удууртчуларын-
га болгаш тусай эртемнелер-
иникир олаажар. Ынагаан
олар хойну кыска хусаада
оолдары арга бөгүн тургу-
зарын Азырын ултас жууртук,
Бү ажалды а жамы үчү че-
дикчиник, организмиз
болгаш бекик шынарлар чор-
туктаанын хойну чаш тө-
дүн хейлү алыр болгаш до-
кументу уулг амаарыла-
ры.

Б. БАЛЧАР,
көзгө ажал-агыл министр

■ Күш-културжүрүлүмдигү Бүгүнкүс заманга чейин СССР-нин Узус Компартиялар Чөвүлөтүлүн ову чылдын-из орттерин дугайында доктаал үдүргөсүн 1939 чылдын июнь 16-дан азгөзлөн. Ол-ла чылдын июнь 18-те—Күш-културжүрүлүмү хууну бистин бүтүргүч байырал демөгөзлөн. СССР-ин Министрлер Чөвүлөтүн шикитирин Бугулар 1960 чылдан азгөзлөн, оу чүлүпү августун 15-теги бугубайлаа демөгөзлөн турар апарган.

■ Чурттуу бугуругелеринде, колхозтарда, совхозтарда, албан болгаш өрөздөгелеринде күш-културанын 245 муң колхозтиверинде тургусан.

■ 1981 чылда турганы-бюло дөңгөрөгө, чүгө 1982 чылда күш-културда болгаш спорт-та хаара тутунганарынын саны 6,4 млн. кижиге, бугуругел гимнастикасын кылып турарлар—2 млн. кижиге немешкен.

■ 1971 чылда күрүңе бөз-жөддинен кадык камагаланын-га, күш-културда болгаш спортка 3,3 млрд. рубулдан тус-кайлаан болла, ол түз 1983 чылда—16,0 млрд. рубль чет. кен.

■ 201,3 муң бугуругелеринде, албан болгаш өрөздөгелердинин күш-ажылым ху-мунун мыан күтүседир негедел-зине бугуругел гимнастикасын кырген болган кыла 34,4 млн. кижиге кара тутунган.

■ Күш-културта шимчүүн-кенинде штат бугулар 335,8 муң ажыдакчылар, оларнын иштинде дөдө билингел 180,1 муң болгаш ортумак тускай билингел—78,2 муң кижиге ажыдакчылар.

■ 225 дөдө болгаш ортумак өрөздөгелер чөдөрү, универси-теттерде болгаш пединститут-тарда 99 факультеттер болгаш салбырлар күш-културта, спорт кадрларын белеккен тур-пар.

**Депутат
булуңу**

СЭКП ТК-нын июнь (1983 ч.) Пленумунун шийтпирлеринде, «Күш-ажыдың социалистиг сатылга-чүрүмүн быжыглаар талазы-биле ажылды

күштелдирер дугайында» СЭКП ТК-ны, ССРЭ-
ний Министрлер Чөвүлелиннң болгаш ВЦСПС-тиң
чоокта чаа хүлээп алган доктаалында күш-ажыл-
дын бүдүрүкчүлүүн, продукциянын шынарын бе-
дидер, бүдүрүлгө күчүзүн, чиг-этти, аял шагын,
капитал салышкынын ажыктыр ажыгдар, органи-
настатыг, харыссалгалыг чорукту бедидер талазы-
биле моон сонгаар ап чорудар хемчеглернин үглө-
нүшкынын айткан. Ол сорулгаларнын күүсөдө-
дизин чедип алырын хандыраынга күш-ажылчы
коллөктивтер дугайында бистиң чуртувустун Хоой-
лузу чугула черин ээлээр.

«Депутат булунун» бөгүнгү ээлчеглиг үндүрүлгезинде Эрэин көдээ Совединин девискээринде бүдүрүлгелерин, куш-ажылчы коллективтерин, организацияларын аразында он бирги беш чылды үшкү, өзек чылыны плангыг онаалдаларын, социалистиг хүлээлгелерин кууседир дээш социалистиг чарышты канчаар организастап турарын дугайында материалдарын парладывс.

[illegible]

Совет
САЛГАЛДАН СА

Поликарп Симакон Саян ар-
малары келген, тараачтын орус
кызы-биле Турунаны таа-
ны эрткен. Таңдыла Кочето-
в суурга доктааганылар. Олар
даа куртай берген. Суурну
курттакчылары-биле
кыныкпай ал, тараа тарып, но-
га өстүрүп эгелзеген. Олар
кыналары нога өстүргенге

дедип, байжым болгаш ай-
дар туударым, херимни кая-
лар кыдырны айтып берип
турганар.

Эң үлөс Тывага аадия уур-
лары аяктына берген,
аа аякчыларын херегелет-
се боорге, амык эр Позника
адыр Эрэнниң Нарын
туулга аадия уурайгына
айтып ажалдаар. Ажалга ки-
сман киле, эң-ооргоо уда-
аада муктады берген.

1930 чылда Тывага контро-
люстуз үймүзү эгелээ. Чон
бейишарга дээр өктүг боо-
нуң холга, тутуш, күчүлүк

Кап чың эркен соода ол
өг-бүлэи-биле Чербя суурга
чурттай берген. Чербыге кел-
ген, колхоз тургузарына
паскейлик киркин, аңаа урул-
лары-биле калыҥ ажалдай
берген. Ала-чуртну Уугу
дайымынны чылдарында Си-
маковтар боттарынын үш өг-
лү фронтуге үдээн. Олар-
нын оолдары эрес-адын туу-
чуп турганар. Фамистер-биле
кооргуш чон соңуң тургаш,
бейишар фронтунан эон кел-
бейишаргаганар. Биле Алек-
сандр Симакон, тапшыр бер-
ген. Оң, гыды, ай РН, ай бейишар

...ажа берген.

СОВЕТТЕРНИЦ Бодуунд
девискээринге хүн бүрү ажыл-
чорудулгазы хой талалыг. Де-
вискээринде турар бүдүрүлгө-
лөрүн, организациячылсын,
тивтери он бирги беш чылды
үшкү, өзек чылынц баштай
гы чартында бүдүрүлгөчү б-
гай эвес көргүзүлгөдөргү ажыл
даан.

за АССР-ниң чоңун амыды-
раз хандырдылганын алдар-
ды амылдакчыны М. III. Су-
вай-оол тусу, онгу беш ыла-
дарың социалисттик чарыгы-
ның тивилекчинин хөрөк дем-
дестеринин эдилекчини,

[illegible]

Советтин девискинэре албан чечинлер, организацияларда чүшмөсү коллективтерде социалист чырыштын түңүлени чырылар көсүк агитация тургусуна багай ээс.

СЭКП, ТК-ын ноябрь (1982 ч.), июнь (1983 ч.) Пленумын шийтгэлээр куш-ажьтай коллективтерге социалистич барьшты организацээр чад нөгөөдөдөд тургуулан болгай. Эрсин суурда коллективтер ол ёзуугар социалистич барьштыг киржик-болуктеринд элгери, киржик-гез улуг болур ужурул. Ог талзын биле арга-дуруулгалын коллективтеринд ажлын дуржулгалын нөндөрдөдиринд көлдө Советтин куусумо чогуур кирээгийн утландар ужурул.

В. КУУЛАР.

ында ашылдакчыларның ортусунда социалистик чарышты шын организастал, оң дөштөшин чөдип алыр хөмчөглөрн алган. Маңаа бөдүрүлгө депутаттар бөлүүнү үлүү, киржилгези улуг болганы чүгәжөн. Коллективническ ашыл-ийн дөштө оларның сагыш-сеткили оожургавас. Бөдүрүлгө эргелешке, ашыл-ийн дөштө оларның сагыш-сеткили оожургавас. Бөдүрүлгө эргелешке, ашыл-ийн дөштө оларның сагыш-сеткили оожургавас.

скому девис-
адын кииз-
га, куусом
ырылга чери-
тырыгларны
жыл-ининг
еглер алдын-

[illegible]

мечени. Коллективте калбаган социалисттик чаршш булул куш-ажылчы маргылдаа кылдар турустуруган.

Дамымчылар Мария Ка. диниш, Марип Тату, Зоя Сай-оол оларын атамчы аймактарга улугерин. Аймак поварлар хоочун зыттердин амдан-сузунунг атам-чечин белектеринин арга-хевирлерин шингизип ап турурлар.

Автоматган салжык-чолаз-чыларынын бригаданын ажилы база макталды. Бригаданын кечигунерин аразыда чаршытты. Оон мурунку одуружа Б. С. Нурет биле В. Ф. Мурза болу турду. Вячеслав Урун «Нарын» сох-хотуу ажил-шичлеринин салгын-динип турар. Байсык

Устуна алаам коллективтер, тус-тус кижилер муракчыларынын чггле чамды-ын-дыр.

Коллективте социалисттик чаршытп дэшин безди. Райпо баштаар чери, партия, профсоюзлор организациялары куш-ажылчы маргылдаанын шын организастаринче улут кичизейин улагуларын келген. Чаршытп туниеш айн акартал саинда уагуруу турар. Коллективтин ниити хурулунга туниеш, оон муракчылар койге чарлап, шалнап-мактап турду. Чаршытп тилекчилер муракчыларын арга-удуружаланын оске коллективтерге чедирер, дамчылар ажилче кичизей

хууда улугерин ескен.

Эрзин кээзе Соведини садыг, хей-ниитинин чечменгезиниң талазы-биле доктаамал комменсиянын биске дуазы унут.

Чарш черлерине оларын хей-ниитинин кижилери-зи-биле эртиртин турар хинаддалары кээзе чоуну садыг хандырылгазында бар чечестерин чайладмырнга индигил болуп турар.

Кээзе чоуну садыг хандырылгазын экижидер сорулгазын кууседир дээш кооператорлар бар арга-куралырларын долу ажилгал турар. Чарш черлеринин култургазын белгиле-биле июль бестин агулган оон бешке чедир улугерин хандырылга анын чардаан.

САЛГАЛДАН САЛГАЛ ДАМЧЫП...

ТӨЛЕПТИГ УТКУП АЛЫР

«Тыга кобылат» комбинаттың сестелге туугу уастануун ажалыңныра паланда коруңгенин буу-гаар туугу-монга ажал-дарын 217 му рубльге куу-сеткен. Уагипур туудуңу талалы-бир куууеде 116,3 му болган. Уастанотка кол обхукт - г идор металлур-гия цегиниң шыяма скла-ды бопон туугу. Оон смета чыгуу 758 му рубль. Оа обхуктаде ажал доустун ажал.

— Он бирин беш чымын дегендеги планымда муртталга бз, жылдырым, культура-амы, дйраалдын объектилерин чыгууа туудулар кыдыр саван, Ычганачын участок- туи ажилчылары эреш- туи ажилчыларын аякымды буудукучуну бедиткен, Бу чымын эртен ады айларымга мурт- дымган. Ачаа чыг шук ир- гелер херек. Соулу беш ай- да херэгетизме чогуур тууйбуну чгае 66 хузу келген.

Участокта тыда АССР- нын ааларды туудузуу Монге Иргит, Кун-аямда, деген Кызыл Туу ордени адисликын Ак-оол Чоодак. оол., коммунист куш-

талга туудуун талазы-
биле планымысты 1602 хуу
күсүткен бис. Ол эрткис
чылдың бол үзүндө турга-
ны-биле денчээрге азын
хой болган. Бистин учас-

ажылдын надынчымыз Юн-
запкан Ховалыг мышка
хоочун, эки ажылдыг ту-
дугжулар бар.

М. БАДЫЖЫК.

3-кү арын-1983 ч. август 13

